

Tar for lett på korrupsjon

Kjell Roland i Norfund går i feil retning når han ber om nedkriminalisering av korrupsjon.

Kjell Rolands kronikk i Dagens Næringsliv 10. mai i år tar opp et viktig problem. Hans bekymring er at strømmen av kapital til fattige land avtar, mens den burde øke dersom vi skal løse fattigdomsproblemene og begrense klimautslipp.

Denne bekymringen er det lett å være enig i. Men Roland kan leses som om fattigdomsproblemer og klimaendringer bør bekjempes ved å nedkriminalisere korrupsjon. Roland mener at «omdømmerisikoen for vestlige investorer må bygges ned». I praksis kan dette bety at Roland mener at internasjonalt og nasjonalt arbeid for å fremme ansvarlig næringsliv, herunder ansvarlige investeringer, er uønskede hindre for effektiv fattigdomsbekjempelse og begrenset klimautslipp.

Dette kan ikke stå uimotsagt. Korrupsjon er fattige lands svøpe og ett av de viktigste hindre for utvikling og økt levestandard i fattige land. Økt innsats for å bekjempe korrupsjon var dessuten et av de tiltakene som ble trukket frem i aksjonsplanen som ble utviklet under konferansen om fremtidig bistandsfinansiering i Addis Abeba i 2015 og som Roland viser til. Sammenhengen mellom korrupsjon og miljødeleggelser er tydelig. Det samme er sammenhengen mellom korrupsjon og menneskerettighetsbrudd. Bekjempelse av korrupsjon er derfor nødvendig. Bruk av straff mot selskaper som bevisst bruker korrupsjon som en del av sine

Innlegg Frode Elgesem

Advokat **Frode Elgesem** er medlem av Norges OECD-kontaktpunkt.

forretningsmetoder, er nødvendig og burde i dag være ukontroversielt. Å ta lett på korrupsjon vil være en oppskrift på å bringe fattige land inn i en spiral av stadig økende fattigdom, større miljødeleggelser og svakere styresett.

Premissene for Rolands kritikk bør også undersøkes nøye. I kronikken vises det blant annet til at Barclays bank trekker seg ut av Afrika etter å ha vært aktiv der i over 100 år. Årsaken skal være at vestlige reguleringer stiller så omfattende krav til kontroll at kostnadene eksploderer. Men dette er antageligvis mer sammensatt. For eksempel sier BBC om dette:

«However the story of Barclays' supposed failure in Africa has as much to do with Barclays as it does with Africa as a continent. Even though Barclays has maintained a presence in Africa for more than a century, the bank was very slow in taking up the fresh opportunities that presented themselves in the past decade. Barclays was not as nimble as other banks, such as Standard

Barclays bank trekker seg ut av Afrika etter å ha vært aktiv der i over 100 år. Årsaken skal være at vestlige reguleringer stiller så omfattende krav til kontroll at kostnadene eksploderer. Men dette er antageligvis mer sammensatt, skriver artikkelforfatteren. Foto: Waldo Swiegers/Bloomberg

Bank, Ecobank or GT Bank, which have been snapping up opportunities in Africa.»

Viktigere enn slike enkelt-historier er imidlertid at reglene om foretaksstraff medfører at straff normalt ikke vil bli benyttet dersom et tilfelle av korrupsjon skjer til tross for at selskapet har gode anti-korrupsjonsrutiner som er solid forankret i ledelsen. «Medisinen» mot sanksjoner ligger altså i dagen: Skaff selskapet et godt anti-korrupsjonssystem!

Videre inneholder moderne prinsipper og retningslinjer for ansvarlig næringsliv gode metoder for å håndtere risikoer for miljødeleggelser, menneskerettighetsbrudd og krenkelser av arbeidstagerrettigheter. OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper er et viktig eksempel på dette. OECD

har dessuten utviklet sektor-spesifikke veiledninger som gir omfattende veiledning om hvordan en ansvarlig virksomhet kan håndtere slike risikoer, ikke minst i land med svakt styresett. Nylig publiserte OECD et omfattende dokument om hvordan institusjonelle investorer kan håndtere risikoer og opptre ansvarlig. Det sentrale i disse retningslinjene er at virksomhetene må gjennomføre aktsomhetsvurderinger, gjøre tiltak for å unngå krenkelser og avhjelpe krenkelser som virksomheten forårsaker eller bidrar til. Dersom disse retningslinjene følges, vil virksomheten ha et robust forsvar mot kritikk dersom man likevel skulle bli forbundet med en krenkelse.

Etter min oppfatning går Roland i feil retning når han ber om nedkriminalisering av

korrupsjon og at kritikken mot selskaper som gjør feil, må stilne. En slik linje vil bidra til økte fattigdomsproblemer, økte miljøproblemer og gi stadig svakere styresett i fattige land. I tillegg vil det kunne bringe selskaper og investorer i vanry. Det riktige må være å bidra til å spre kunnskap og forståelse for at risikoene kan håndteres og oppfordre til å innarbeide solide rutiner for ansvarlighet i virksomhetene.

Selskaper som lykkes med dette og bygger en sterk kultur for ansvarlighet, vil vanskelig kunne kritiseres eller miste omdømme dersom noe likevel skulle gå feil. Her burde Norfund gå foran og vise vei.

Frode Elgesem, advokat og medlem av Norges OECD-kontaktpunkt

DN Fordel – for deg som abonnerer på DN

Ian Hunter & The Rant Band

Oslo Konserthus 11. juni – 20% rabatt på billetter

Legenden Ian Hunter har hatt en sentral plass på den internasjonale musikkscenen i femti år, både som artist og låtskriver/komponist. Opplev Ian Hunter & The Rant Band 11. juni.

DN Fordel pris kr. 344,-
Ordinær pris kr. 430,-

Billetter med rabatt må bestilles via dnfordel.no

Se alle tilbud og mer informasjon på dn.no/fordel og i DN-appen

DNFordel